

natuurtoets

**Quickscan natuurtoets Zwaluwlaan 23, Nieuw-
leusen (voormalig Agnietencollege)**

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en beleid

Opdrachtgever

Gemeente Dalfsen

Status

Definitief

Zuiderzeelaan 53
8017 JV Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan natuurtoets Zwaluwlaan 23, Nieuwleusen (voormalig Agnietencollege)

Subtitel

Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en beleid

Projectcode	Datum	Status
18-356 / 18-413	19 juli 2019	Definitief

Auteur(s)

A. (Astrid) van Teeffelen

Tweede lezer

A. (Adriaan) de Gelder

Opdrachtgever

Gemeente Dalfsen

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Teeffelen, A. van (2019). Quickscan natuurtoets Zwaluwlaan 23, Nieuwleusen (voormalig Agnietencollege). Inventarisatie en beoordeling in het kader van natuurwetgeving en beleid. Rapport 18-356 / 18-413. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding en doelstelling	3
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	3
1.3 Leeswijzer	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Wettelijk kader	5
2.2 Onderzoeksmethode	6
3. Soortbescherming	8
3.1 Flora	8
3.2 Zoogdieren	9
3.3 Broedvogels	13
3.4 Amfibieën	14
3.5 Overige soortgroepen	14
4. Bescherming gebieden en houtopstanden	15
4.1 Natura 2000-gebieden	15
4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)	16
4.3 Houtopstanden	16
5. Geraadpleegde bronnen	17

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de gemeente Dalfsen heeft Ecogroen in 2018 een quickscan natuurtoets uitgevoerd voor het pand van het voormalige Agnietencollege aan de Zwaluwlaan 23 te Nieuwleusen. Aanvullend is het pand onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen. Voor deze locatie is het voornemen de aanwezige bebouwing te slopen, alsmede de aanwezige beplanting en bomen te verwijderen, en te vervangen door nieuwbouw van woningen. Voor dit voornemen is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. De Wet natuurbescherming en het beleid ten aanzien van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) verplichten vooraf te toetsen of plannen conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. Deze rapportage bevat de uitkomsten van deze toetsing, ten behoeve van de onderbouwing van de ruimtelijke planvorming.

Soortbescherming

- Er zijn potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig in de gebouwen met spouwmuren. Tijdens het aanvullend onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Van schade aan (onmisbare) vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen is evenmin sprake. Verdere vervolgstappen voor vleermuizen zijn niet aan de orde.
- In het projectgebied is potentieel leefgebied (verblijfplaatsen en foerageergebied) voor egel en kleine marterachtigen aanwezig. Bij de beoogde ontwikkeling gaat dit potentiële leefgebied verloren.
- Er zijn geen vaste verblijfplaatsen van nationaal beschermde grondgeboden zoogdieren zonder provinciale vrijstelling aanwezig. Wel komen vaste verblijfplaatsen van enkele algemene, nationaal beschermde zoogdiersoorten met provinciale vrijstelling voor zoals mol, bosmuis en bosspitsmuis.
- In het plangebied zijn enkele algemeen voorkomende broedvogels van tuinen en plantsoenen aangetroffen en/of te verwachten. Jaarrond beschermde nesten van broedvogels ontbreken.
- In het plangebied zijn geen flora, amfibieën, reptielen, vissen en ongewervelden aangetroffen of te verwachten die bescherming genieten binnen de provincie Overijssel.

Gebiedsbescherming en bescherming houtopstanden

- Het plangebied ligt op 9,5 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied. Het plan heeft, gezien de ruime afstand, geen negatieve effecten op instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebieden tot gevolg.
- Het plangebied ligt op ruim 3 kilometer afstand van natuurnetwerk Overijssel, onderdeel van het NNN. Gezien de ruime afstand en tussenliggende bebouwing, infrastructuur en groenstructuren brengt het plan geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN met zich mee.
- Het plangebied ligt binnen de grens van de bebouwde kom van de gemeente Dalfsen en is eigendom van de gemeente Dalfsen. Voor het vellen van houtopstanden binnen de bebouwde kom die eigendom zijn van de gemeente Dalfsen moet onder de huidige bestemming een omgevingsvergunning worden aangevraagd.

Advies

- De provincie Overijssel heeft te kennen gegeven per eind 2019 de egel en kleine marterachtigen van de vrijstellingslijst te halen door de provinciale verordening aan te passen. Mocht de beoogde ontwikkeling nog niet uitgevoerd zijn op het moment dat deze wijziging van kracht gaat, is mogelijk aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.
- De nesten van broedvogels zijn gedurende het broedseizoen beschermd en mogen in deze periode niet worden verstoord of geschaad. Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli en het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar het is van belang of broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.
- Op het terrein is een grote groeiplaats (100-200m²) van Japanse duizendknoop aangetroffen, een invasieve exoot. Om schade, overlast en verdere verspreiding van deze soort te voorkomen is het zaak dat deze groeiplaats adequaat verwijderd wordt.
- Voor het vellen van de houtopstanden in het plangebied moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd.
- Gezien de ligging en aard van de plannen zijn er geen vervolgacties nodig in het kader van gebiedsgerichte natuurbescherming.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In opdracht van de gemeente Dalfsen heeft Ecogroen een quickscan natuurtoets uitgevoerd ter onderbouwing van een bestemmingsplanwijziging om sloop van een voormalig schoolgebouw en de bouw van woningen op dezelfde locatie mogelijk te maken. De Wet natuurbescherming en het beleid ten aanzien van het Natuur Netwerk Nederland (NNN) verplichten vooraf te toetsen of plannen conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats.

De natuurtoets is bedoeld om inzicht te verkrijgen in aanwezige natuurwaarden en mogelijke effecten van het plan of voorgenomen activiteiten. Tijdens het onderzoek zijn te verwachten effecten van het plan getoetst aan de wettelijke bescherming van soorten en natuurgebieden. Het uitgevoerde onderzoek en de resultaten er van zijn in voorliggende rapportage beschreven.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied maakt onderdeel uit van het “Chw bestemmingsplan Kernen gemeente Dalfsen 2016” (www.ruimtelijkeplannen.nl), en betreft de bebouwing en omliggend terrein gelegen op het adres Zwaluwlaan 23 te Nieuwleusen, gemeente Dalfsen (Zie Figuur 1.1). Het plangebied heeft voor ca. 2/3 de bestemming “maatschappelijk”. In dit deel van het plangebied zijn een schoolgebouw (het voormalige Agnietencollege) inclusief gymzaal en een separate, overkaptte fietsenstalling aanwezig. Het terrein in dit deel van het plangebied is deels verhard met tegels en asphalt, en deels bestaat het uit intensief beheerde grasstroken, bosschages met lage struiken en solitaire bomen. De noordzijde van het plangebied heeft de bestemming ‘bos’, en biedt plaats aan een perceel bos met diverse bomen en struiken, en een grasveld met enkele solitaire bomen. Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Het plangebied ligt in een woonwijk van Nieuwleusen met eengezinswoningen en groenstroken. Aan de noordrand grenst het plangebied aan een sloot, gevolgd door een fietspad en sportvelden.

Figuur 1.1 Het plangebied te Nieuwleusen (rood omlijnd).

Het verzoek tot bestemmingsplanwijziging is bedoeld om mogelijk te maken dat de aanwezige bebouwing en beplanting, inclusief het bosperceel, wordt vervangen door woningen. Daarvoor zal de aanwezige bebouwing moeten worden gesloopt, bomen worden gekapt en het aanwezige groen worden verwijderd.

1.3 Leeswijzer

Het kader waarbinnen de natuurtoets is uitgevoerd en de gebruikte methodiek zijn beschreven in hoofdstuk 2. Op basis van de verzamelde informatie volgt een beschrijving van te verwachten effecten van de plannen op beschermde soorten (hoofdstuk 3) en gebieden (hoofdstuk 4). Waar relevant beschrijven we tevens in hoofdstukken 3 en 4 in hoeverre aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Een overzicht van geraadpleegde bronnen is vermeld in hoofdstuk 5.

2. Wettelijk kader

2.1 Wettelijk kader

Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming (Staatsblad, 2016) regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden. In dit rapport gaan wij in op de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden. Voor de volledige wettekst van de Wet natuurbescherming verwijzen wij naar: <http://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2017-01-01>. In onderstaand kader 2.1 geven we een samenvatting van de relevante wetteksten.

Kader 2.1 Wet natuurbescherming

Zorgplicht (artikel 1.11)

De Wet eist van iedereen zorgplicht voor de natuur. Zorgplicht is altijd van kracht, ook ten aanzien van niet beschermde natuur. Artikel 1.11 schrijft voor dat niemand moedwillig natuurgebieden of in het wild levende dieren of planten of hun directe leefomgeving mag verstoren, schaden of doden. Dit kan door het achterwege laten van een handeling of door het treffen van maatregelen ter voorkoming van schade of -als zelfs dat niet kan- de ontstane schade zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Een voorbeeld van voorzorg is het werken in de minst kwetsbare periode van soorten.

Natura 2000 (hoofdstuk 2)

Hoofdstuk 2 regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bestaande uit Habitatrichtlijngebieden (HR) en Vogelrichtlijngebieden (VR). Per Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de bescherming van natuurlijke habitats, habitats van soorten en leefgebieden van vogels. Artikelen 2.1 tot en met 2.11 van de Wet regelen de bescherming van (de doelen voor) Natura 2000-gebieden. Artikel 2.7 verplicht om vooraf te beoordelen of plannen, projecten en activiteiten in of in de nabijheid van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de voor deze gebieden geformuleerde doelen. Als uit de beoordeling blijkt dat geen effecten optreden dan kan een plan worden vastgesteld of is een vergunning voor een project of handeling niet nodig. Zijn (significant) negatieve effecten niet uit te sluiten dan is een nadere beoordeling nodig. Artikel 2.8 bevat de voorwaarden waaraan moet zijn voldaan voor het vaststellen van een plan of het verlenen van een vergunning. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of handeling plaatsvindt, soms is dat het Rijk.

Soorten (hoofdstuk 3)

Hoofdstuk 3 regelt de bescherming van soorten. De bescherming van soorten is verdeeld over de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10. Het betreft de bescherming van:

- Vogels zoals genoemd in de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), in de praktijk vaak onderverdeeld in:
 - Vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, gierzwaluw en buizerd.
 - Overige vogels, waarvan nesten alleen tijdens het broedseizoen zijn beschermd (periode van nestbouw, ei-leg, broeden en voeren van de jongen op het nest).
- Soorten (exclusief vogels) van de Habitatrichtlijn (bijlage IV) en de Verdragen van Bern (bijlage II) en Bonn (bijlage I), zoals bedoeld in artikel 3.5.
- Andere soorten (artikel 3.10), onderverdeeld in:
 - Soorten waarvoor geen vrijstelling geldt.
 - Soorten waarvoor -op basis van de betreffende provinciale verordening- vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt.

Indien effecten niet zijn uit te sluiten moet -voorafgaand aan het vaststellen van een plan- zijn beoordeeld of er uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing. Als er aantoonbaar uitzicht is op het verkrijgen van een ontheffing dan kan het plan worden vastgesteld. Als bij ruimtelijke ingrepen verbodsbepalingen worden overtreden dan is het noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen bij het bevoegd gezag, tenzij gewerkt kan worden volgens een goedgekeurde gedragscode. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep of activiteit plaatsvindt, soms is dat het rijk. Voor het verkrijgen van een ontheffing moet zijn beschreven hoe de initiatiefnemer er voor zorgt dat schade aan beschermde soorten tot een

minimum beperkt blijft, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn, dat alternatieven ontbreken en aan welk wettelijk belang wordt voldaan.

Houtopstanden (hoofdstuk 4)

Hoofdstuk 4 regelt de bescherming van houtopstanden. Een bij Wet beschermde houtopstand betreft een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend buiten de bebouwde kom, die een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Voor het kappen (van een deel) van een beschermde houtopstand geldt meld- (artikel 4.2) en herplantplicht (artikel 4.3). Er geldt een verbod op de kap als het voornemen daartoe niet (maximaal een jaar en minimaal een maand) vooraf is gemeld bij bevoegd gezag. Binnen drie jaar moet dezelfde grond op bosbouwkundig verantwoorde wijze zijn herbeplant. De gemeenteraad stelt de grens bebouwde kom Wet natuurbescherming vast. Het bevoegd gezag is meestal de provincie waar (het grootste deel van) de ingreep plaatsvindt, soms is dat het rijk. Provinciale staten kunnen in de provinciale verordening regels opnemen over de melding en de herplant, zoals herplant op andere gronden dan waar de (deels) geveld opstand stond.

Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN; de voormalige EHS) is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro: Stb 2016 nr. 351) en uitgewerkt in provinciale verordeningen.

In het Barro staat dat bij provinciale verordening gebieden moeten worden aangewezen die het Natuurnetwerk Nederland vormen. De ligging van die gebieden wordt geometrisch vastgelegd. Bij provinciale verordening worden in het belang van de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden, regels gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN, waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan, geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is. Regels voor beoordeling van effecten op het NNN zijn vastgelegd in provinciale verordeningen.

2.2 Onderzoeksmethode

Quickscan

De voorgenomen plannen zijn mogelijk in strijd met de wettelijke bescherming van natuurwaarden (Wet natuurbescherming, het Barro en de provinciale verordening). Daarom is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid of te verwachten beschermde waarden binnen de invloedssfeer van het plan.

Gestart is met literatuuronderzoek om na te gaan of het beschermde soorten bekend zijn in en rondom het plangebied. Hiervoor is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna: de NDFF verspreidingsatlas. Ook is de ligging van het plangebied ten opzichte van (beschermde waarden van) Natura 2000-gebieden en/of het NNN onderzocht.

De verzamelde informatie uit het literatuuronderzoek vormt de basis voor het veldbezoek dat op 22 augustus 2018 (droog, helder, 20°C, windstil) is uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek is het gebouw (buitenzijde) en het omliggende terrein geïnspecteerd, waarbij aandacht is besteed aan beschermde soorten

binnen de Wet natuurbescherming en mogelijke relaties tussen het onderzoeksgebied en beschermde gebieden. Tijdens het veldonderzoek is onder andere onderzocht of (mogelijk) jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten aanwezig zijn (bijv. Buizerd, Huismus, Gierzwaluw) en of er mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het gebouw of in de op het terrein aanwezige bomen.

Op basis van het uitgevoerde literatuuronderzoek en het veldbezoek is beoordeeld welke beschermde soorten (mogelijk) aanwezig zijn en is bepaald of het plangebied gelegen is in of nabij beschermde gebieden. Vervolgens is op basis van het voornemen bepaald welke effecten kunnen optreden op beschermde soorten en gebieden en of vervolgstappen (zoals nader onderzoek, ontheffing- dan wel vergunningsaanvraag) vereist zijn.

Aanvullend onderzoek vleermuizen

Het eerste veldbezoek heeft aangetoond dat in het pand mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn: er zijn open stootvoegen en openingen langs de dakranden waarlangs vleermuizen in de spouw kunnen komen. Hierop is aanvullend onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd.

Het vleermuisonderzoek heeft zich met name gericht op het vaststellen van (vaste) verblijfplaatsen. Conform het vleermuisprotocol 2017 en de kennisdocumenten voor vleermuizen (o.a. BIJ12 2017a & 2017b) dienden voor deze situatie vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar te worden uitgevoerd. Specifiek gaat het om twee nachtelijke bezoeken in de periode half mei - half juli gericht op kraamverblijfplaatsen/zomerverblijfplaatsen en twee nachtelijke bezoeken in de periode half augustus - september gericht op baltsterritoria/paarverblijfplaatsen van groepjes vleermuizen. Op basis van bouwkundige constructie van de gebouwen worden massawinterverblijfplaatsen binnen het plangebied niet verwacht.

Op 28 augustus en 18 september 2018 zijn nachtelijke bezoeken uitgevoerd voor balts/paarverblijfplaatsen. Op 31 mei en 18 juni 2019 zijn nachtelijke bezoeken uitgevoerd voor kraam- en zomerverblijfplaatsen.

Ook zijn eventuele vliegroutes en foerageergebieden in kaart gebracht. Alle bezoeken zijn in de ochtend- of avondschemering uitgevoerd met gunstige weersomstandigheden (droog, warmer dan 10 graden en met weinig wind; zie tabel 2.1). Hierbij is gebruik gemaakt van batdetectors die de mogelijkheid hebben om geluidsopnames te maken zoals de D240X en M500.

Tabel 2.1 *Overzicht uitgevoerde veldbezoeken en bijbehorende omstandigheden*

Datum	Type onderzoek	Aantal personen	Omstandigheden
28 augustus 2018	1 ^{ste} ronde vleermuizen (20:00-22:30)	1	Bewolkt, droog, 13°C, windstil
18 september 2018	2 ^{de} bezoek vleermuizen (05:15-07:15)	2	Helder, droog, 17°C, windkracht 1 Bft
31 mei 2019	3 ^{de} bezoek vleermuizen (21:00-23:15)	2	Helder, droog, 16°C, windstil
19 juni 2019	4 ^{de} bezoek vleermuizen (03:00-05:00)	2	Bewolkt, droog, 16°C, windstil

3. Soortbescherming

3.1 Flora

Beschermde soorten

Tijdens het veldbezoek zijn op de planlocatie geen in de Wet Natuurbescherming beschermde plantensoorten aangetroffen. Op basis van de aangetroffen soortensamenstelling, de terreingesteldheid en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2018) worden in de Wet natuurbescherming beschermde plantensoorten ook niet verwacht. Het nemen van vervolgstappen ten aanzien van de soortgroep flora is in het kader van de Wet Natuurbescherming niet aan de orde.

Invasieve exoten

Op het perceel aan de achterzijde van het pand is een grote groeiplaats (100-200m²) gevonden van de schadelijke exotische plant Japanse duizendknoop (Figuur 3.1). De plant is zo sterk dat deze in staat is met haar meterslange wortels schade aan te richten aan fundering of ondergrondse leidingen. Daarnaast kan Japanse duizendknoop zich in hoog tempo uitbreiden waardoor schade al op korte termijn kan ontstaan. Belangrijk is dat deze plant op de juiste wijze en volledig wordt verwijderd.

Figuur 3.1 Groeiplaats Japanse duizendknoop achter de school. (Foto: Ecogroen)

Ten opzichte van invasieve exoten van de Unielijst (zie kader 3.1 en website van rijksoverheid) gelden bepaalde verboden. Japanse duizendknoop staat voorlopig nog niet op de zogeheten Unielijst, maar is in

Nederland wel een groot probleem. Mogelijk dat Japanse duizendknoop om deze reden op korte termijn aan de Unielijst wordt toegevoegd. Gezien de mogelijke toekomstige verplichtingen ten opzichte van Japanse duizendknoop en de potentiële schade die de soort kan aanrichten adviseren we om de groeiplaats van Japanse duizendknoop preventief te verwijderen, bijvoorbeeld tijdens het bouwrijp maken van de grond. Let wel, invasieve soorten vragen specifieke aandacht bij beheer en verwijderen. Belangrijk is dat de groeiplaats als geheel (onder en bovengronds) verwijderd wordt. Dit kan, afhankelijk van bodemtype gedaan worden door óf het uitgraven en zeven van grond, óf door de grond incl. planten en wortels af te voeren en schone grond op te brengen. Tijdens het verwijderen van de groeiplaats dient zorgvuldig gewerkt te worden: alle plant- en wortelfragmenten dienen in een aparte afvalstroom van het terrein te worden afgevoerd naar een erkende verwerker van invasieve exoten. Daarnaast dient passende nazorg te worden geboden in de vorm van periodieke controles op uitlopers van de plant op de voormalige groeiplaats.

Kader 3.1 Invasieve exoten op de unielijst

Per 3 augustus 2016 geldt een Europees verbod (EU-exotenverordening 1143/2014) op bezit, handel, kweek, transport en import van een aantal schadelijke exotische planten en dieren. Deze soorten staan op de zogenaamde Unielijst.

Deze invasieve exoten zijn op de Unielijst geplaatst omdat ze in delen van de EU schade (kunnen gaan) toebrengen aan de biodiversiteit en/of ecosysteemdiensten. Ze kunnen ook nadelige gevolgen hebben voor de menselijke gezondheid, veiligheid of de economie. Men mag onder andere geen handel drijven met een soort die op de Unielijst staat. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen en te verwijderen of de populatie zodanig te beheren dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

3.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Vleermuizen zijn beschermd door art 3.5 van de Wet natuurbescherming. Het leefgebied van de in artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV) beschermde vleermuizen bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foeraergegebieden (zie ook kader 3.2). Hieronder worden deze onderdelen nader beschreven.

Verblijfplaatsen

Het gebouw is voorzien van spouwmuren. In enkele (delen van de) gevels zijn open stootvoegen aanwezig en/of zijn delen van de cementafdichting boven de kozijnen verdwenen. Dit zijn potentieel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen (Figuur 3.1). In het gebouw is een gevelsteen ingemetseld die aangeeft dat het gebouw 37 jaar geleden (in 1981) is geïsoleerd (Figuur 3.1). Isolatie zorgt er voor dat de spouw niet langer toegankelijk is, maar na verloop van tijd zakt isolatie materiaal vaak uit, waarna de muur weer geschikt wordt als verblijfplaats voor vleermuizen. Tijdens het veldbezoek bleek een deel van de stootvoegen vrij te zijn van stof cq. spinrag, wat een indicatie is dat ze mogelijk gebruikt worden door vleermuizen. In de bomen binnen het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aangetroffen.

Kader 3.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen kunnen zich bevinden in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamverblijven / zomerverblijven, baltslocaties / paarverblijven en winterverblijven. Verstoring, beschadiging, vernietiging of het verwijderen van deze verblijfplaatsen is verboden.

Vliegroutes

Voor oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaatsen en foeragegebieden gebruiken vleermuizen veelal jarenlang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Foeragegebieden

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foeragegebied voor vleermuizen. Foeragegebied van vleermuizen geniet binnen de Wet natuurbescherming echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Aangezien het voornemen is de aanwezige bebouwing te slopen, is aanvullend vleermuisonderzoek uitgevoerd volgens het geldende vleermuisprotocol. Tijdens het aanvullende onderzoek zijn in het plangebied geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. Op basis van de uitgevoerde veldbezoeken kan gesteld worden dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied aanwezig zijn. Vervolgstappen voor verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Figuur 3.2 Open stootvoegen (enkele aangegeven met gele pijlen) zijn voorbeelden van mogelijk geschikte invliegopeningen voor vleermuizen. De gevelsteen met informatie over de isolatie is rechtsonder uitvergroet. (Foto's: Ecogroen)

Kader 3.3 Toelichting onderzoeksprotocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt jaarlijks in het Vleermuisvakberaad geëvalueerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdierverseniging en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO).

Met het vleermuisprotocol is een kwaliteitsstandaard ontwikkeld voor de (lastige) vleermuisinventarisaties die vaak nodig zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Daarmee zijn zowel bedrijfsleven, overheid als adviesbureaus gebaat.

Vliegroutes en foerageergebieden

Het plangebied en directe omgeving bestaat uit bebouwing en diverse groenstructuren binnen de bebouwde kom. Het plangebied wordt mogelijk door vleermuizen gebruikt als vliegroute en foerageergebied. Inderdaad zijn tijdens het aanvullende onderzoek naar vleermuizen in de directe omgeving enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen en laatvlieger waargenomen. In de omgeving blijven na uitvoer van de plannen voldoende alternatieve, geleidende elementen aanwezig in de vorm van beplanting en bebouwing. Ook gaat geen onmisbaar foerageergebied verloren; in de omgeving resteert voldoende alternatief foerageergebied. De voorgenomen plannen geven dan ook geen aanleiding schade te veronderstellen aan onmisbare vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Vervolgstappen voor vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Overige zoogdieren

Bij overige zoogdieren wordt onderscheid gemaakt in drie categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 2.1).

Soorten van Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn

Vaste verblijfplaatsen van soorten die zijn opgenomen in de Habitatrictlijn en de Verdragen van Bern en Bonn worden op basis van terreinkenmerken, het veldbezoek, en bekende verspreidingsgegevens (NDFP, 2018) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (zonder provinciale vrijstelling)

Steenmarter

Aan de westzijde van het schoolgebouw zijn tijdens het veldbezoek van 22 augustus 2018 recente sporen van Steenmarter waargenomen. Het betrof uitwerpselen en een goed belopen toegang tot een mogelijke verblijfplaats onder in het gebouw. Tijdens het aanvullende onderzoek voor vleermuizen op 28 augustus 2018 is Steenmarter (1 exemplaar) ook daadwerkelijk aangetroffen in de buurt van het pand. Het is volgens de Artikel 3.10 eerste lid, sub b van de Wet natuurbescherming verboden om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van Steenmarter opzettelijk te beschadigen of te vernielen. De gemeente Dalfsen hanteert een door de provincie Overijssel goedgekeurd Steenmarterbeheerplan 2017-2023 (Nieuwland & Van der Werf, 2017; Goedkeuring: EDO-Kenmerk 2018/143019). Op basis van dit

beheerplan is aan de gemeente Dalfsen een doorlopende ontheffing verleend voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste verblijfplaatsen en eventueel vangen van Steenmarter, binnen de bebouwde kom, in geval er sprake is van (dreigende) schade of overlast door Steenmarter (Provincie Overijssel, 2018). De gemeente Dalfsen heeft conform deze doorlopende ontheffing en het Steenmarterbeheerplan tijdens de niet-kwetsbare periode van Steenmarter passende maatregelen genomen om Steenmarter te weren uit het gebouw (mondelinge mededeling Gemeente Dalfsen). Hierdoor wordt doding of verwonding van Steenmarter tijdens de sloopwerkzaamheden voorkomen. Vervolgstappen voor Steenmarter zijn niet aan de orde.

Egel

Binnen het plangebied is potentieel leefgebied van Egel aangetroffen in de vorm van opgaand struweel en bosschages met voldoende schuilmogelijkheden. Mogelijke verblijfplaatsen kunnen gevonden worden in rommelhoekjes als takkenhopen, stapels stenen, bladeren en holtes onder boomwortels. Tijdens de aanlegfase worden opgaand struweel, ruigtes, en bosschage verwijderd. Hiermee gaan mogelijk verblijfplaatsen en geschikt leefgebied van kleine marterachtigen verloren. Op het moment van schrijven heeft Egel een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. De provincie Overijssel heeft te kennen gegeven de Egel van de vrijstellingslijst te halen door de provinciale verordening aan te passen (zie kader 4.3). Mocht de beoogde ontwikkeling nog niet uitgevoerd zijn op het moment dat deze wijziging van kracht gaat, dan is mogelijk aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Kleine marterachtigen

Binnen het projectgebied is potentieel leefgebied van kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel) aangetroffen in de vorm van opgaand struweel en bosschages met voldoende schuilmogelijkheden. Mogelijke verblijfplaatsen kunnen gevonden worden in rommelhoekjes als takkenhopen en stapels stenen. Tijdens de aanlegfase worden opgaand struweel, ruigtes, en bosschage verwijderd. Hiermee gaan mogelijk verblijfplaatsen en geschikt leefgebied van kleine marterachtigen verloren. Op het moment van schrijven geldt voor deze kleine marterachtigen een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. De provincie Overijssel heeft net als bij Egel te kennen gegeven per eind 2019 kleine marterachtigen van de vrijstellingslijst te halen door de provinciale verordening aan te passen (zie kader 3.2). Mocht de beoogde ontwikkeling nog niet uitgevoerd zijn op het moment dat deze wijziging van kracht gaat, is mogelijk aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

Kader 4.3 bescherming kleine marterachtigen en Egel

De kleine marterachtigen (Bunzing, Hermelijn en Wezel) en Egel hebben in de huidige wetgeving automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming. De provincie Overijssel heeft te kennen gegeven de bescherming van de kleine marterachtigen en Egel eind 2019 te willen verhogen door deze soorten van de vrijstellingslijst te halen door haar provinciale verordening aan te passen. De soorten gaan beschermd worden door artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming (nationaal beschermde soorten zonder vrijstelling). Hoe exact invulling wordt gegeven aan de wijziging in de provinciale verordening is nog niet bekend.

De wijziging van de provinciale verordening heeft als gevolg dat bij toekomstige ontwikkelingen altijd getoetst dient te worden aan het voorkomen van kleine marterachtigen en Egel. Wanneer schade aan kleine marterachtigen en Egel niet uitgesloten kan worden, is mogelijk aanvullend onderzoek noodzakelijk.

Overige soorten

Op basis van bekende verspreidingsgegevens en het ontbreken van sporen en/of geschikt leefgebied van overige nationaal beschermde zoogdieren, zonder vrijstelling (zoals Eekhoorn of Das) kunnen vaste verblijfplaatsen van deze soorten worden uitgesloten. Vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor deze soorten niet aan de orde.

Nationaal beschermde soorten (met provinciale vrijstelling)

In het plangebied zijn vaste verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen en/of te verwachten. Dit zijn onder andere Bosmuis, Mol en Bosspitsmuis. Bij de geplande ingrepen kunnen enkele exemplaren van deze grondgebonden zoogdieren geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming, waardoor het nemen van vervolgstappen voor deze zoogdieren niet aan de orde is.

3.3 Broedvogels

Bij broedvogels wordt onderscheid gemaakt in twee categorieën met een verschillend beschermingsregime (zie kader 1.1).

Broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Op basis van beschikbare verspreidingsgegevens (NDFF, 2018) en de terreinkenmerken worden nesten van broedvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals Gierzwaluw, Huismus of Buizerd (zie kader 3.4) niet verwacht. Tijdens het veldbezoek zijn er geen nesten of individuen van deze soorten aangetroffen. Op basis van deze informatie kunnen negatieve effecten van het plan broedvogels met jaarrond beschermde nesten worden uitgesloten. Het nemen van vervolgstappen voor deze vogelsoorten is niet aan de orde.

Overige broedvogels

Door de aanwezigheid van bebouwing en groenelementen in het plangebied is broedbiotoop aanwezig voor algemene vogelsoorten zoals Merel, Winterkoning, Roodborst, Houtduif en Zanglijster.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die soorten, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. Een soort als Houtduif kan bijvoorbeeld tot in november broedend worden aangetroffen.

3.4 Amfibieën

Voortplanting en overwintering van amfibieën die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn en nationaal beschermde amfibieën, worden op basis van het veldbezoek, het ontbreken van geschikt leefgebied en bekende verspreidingsgegevens (o.a. NDFF 2018) uitgesloten. Vervolgstappen voor deze soorten zijn niet aan de orde.

Wel zijn algemene soorten amfibieën zoals Gewone pad, Bruine kikker en Kleine watersalamander in het plangebied overwinterend te verwachten in ruigten, onder houtstapels en in de strooisellaag. Tijdens de werkzaamheden kunnen exemplaren van deze algemene amfibieënsoorten geschaad worden. In voorliggende situatie geldt in de provincie Overijssel automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Wet natuurbescherming (Provincie Overijssel 2017d), waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is.

3.5 Overige soortgroepen

Op basis van de terreinkenmerken, habitateisen en bekende verspreidingsgegevens (NDFF, 2018) wordt in het projectgebied geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen verwacht van overige beschermde soorten uit de Wet natuurbescherming. Het nemen van vervolgstappen in het kader van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde voor overige soortgroepen (reptielen, vissen en ongewervelden).

4. Bescherming gebieden en houtopstanden

4.1 Natura 2000-gebieden

Het plangebied ligt buiten Natura 2000-gebied. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn “Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht” en “Vecht en Beneden-Regge”, respectievelijk gelegen op een afstand van 9,5 en 12 km van het plangebied (zie figuur 4.1). Directe negatieve effecten waaronder oppervlakteverlies van habitattypen en leefgebied worden op voorhand uitgesloten.

Gezien de aard en omvang van de plannen en ruime afstand tot de meest nabijgelegen stikstofgevoelige habitattypen/leefgebieden worden ook geen indirecte effecten als gevolg van stikstofdepositie verwacht¹.

Figuur 4.1 Het plangebied te Nieuwleusen (aangegeven in rood), ten opzichte van de Natura 2000 gebieden (in geel) en het Natuur-netwerk Nederland (in groen).

¹ Deze conclusie kan worden geverifieerd door een stikstofberekening uit te laten voeren met behulp van het rekenmodel AERIUS. In bepaalde gevallen wordt een dergelijke onderbouwing gevraagd door bevoegd gezag. Op basis van ervaring verwachten we dat in deze situatie overigens niet.

4.2 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Overijsselse natuurbeleid is uitgewerkt in de Omgevingsvisie (Provincie Overijssel 2017a). De regels ten aanzien van het NNN zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening (Provincie Overijssel 2017b).

Uit de interactieve kaarten van Overijssel² blijkt dat het plangebied niet binnen het NNN ligt en hier ook niet aan grenst (zie ook figuur 4.1). De afstand tussen het NNN en het plangebied bedraagt ruim 3 kilometer. Het plan brengt, gezien deze afstand, geen aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN met zich mee. Effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN zijn niet aan de orde. Er is geen sprake van een nadere effectbeoordeling ten aanzien van het NNN.

4.3 Houtopstanden

Het plangebied ligt binnen de grens van de bebouwde kom van de gemeente Dalfsen. Het plangebied heeft voor ca. 2/3 deel de bestemming 'maatschappelijk' en voor ca. 1/3 deel de bestemming 'bos'. Laatstgenoemde bestemming geldt voor het noordelijke, niet-bebouwde deel van het perceel. Of voor het vellen van houtopstanden een omgevingsvergunning noodzakelijk is, hangt o.a. af van de eigendomsituatie. Het vigerende bestemmingsplan (Gemeente Dalfsen, 2016) bepaalt dat voor het vellen van houtopstanden die eigendom zijn van de gemeente Dalfsen een aparte omgevingsvergunning moet worden aangevraagd. De toetsende instantie (Gemeente Dalfsen) beoordeelt de kapaanvraag door een afweging te maken tussen de belangen van de aanvrager en de waarde van de bomen, zoals vermeld in de Beleidsregels kappen houtopstanden gemeente Dalfsen (Gemeente Dalfsen, 2018).

De gemeente Dalfsen is eigenaar van de houtopstanden in het plangebied. Vervolgstappen voor het mogen vellen van de houtopstanden in het plangebied zijn aan de orde in de vorm van het aanvragen van een omgevingsvergunning.

² http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1

5. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, juli 2017

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*. Versie 1.0, juli 2017

Nieuwland, P., en Werf, M. van der (2017). Steenmarterbeheerplan Gemeente Dalfsen 2017-2023. Gemeente Dalfsen.

Provincie Overijssel (2017a). Omgevingsvisie Overijssel 2017. Beken kleur.

Provincie Overijssel (2017b). Omgevingsverordening Overijssel 2017.

Provincie Overijssel (2018). Ontheffing Steenmarter met kenmerk 2018/0143143, dd 25 april 2018. Zaaknummer 4609188. Zwolle.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging (2017). Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.

Internet

Gebiedendatabase Natura 2000 (<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

NDFF Uitvoerportaal (<https://ndff-ecogrid.nl>). Geraadpleegd 24 augustus 2018.

Provincie Overijssel (2018). Atlas van Overijssel. Geraadpleegd op 24 augustus 2018. http://gisopenbaar.overijssel.nl/viewer/app/atlasvanoverijssel_basis/v1